

Arkivnr: 2017/732-144
Saksbehandlar: Merethe Helland Nordnæs

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Valnemnda		12.06.2018
Fylkestinget		12.06.2018

Søknad om fritak ut valperioden – Synnøve Lie Johannesen

Samandrag

Representanten Synnøve Lie Johannesen søker om varig fritak frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune. Ho er folkevald for partiet Rødt. Ho søker fritak på grunn av sjukdom.

Fylkesrådmannen rår til at representanten Synnøve Lie Johannesen får fritak frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune grunna hennar helsesituasjon, for resten av denne valperioden 2015-2019.

Forslag til innstilling

1. Synnøve Lie Johannesen får fritak frå verv som varamedlem til fylkestinget, varamedlem i utval for opplæring og helse og varamedlem i valnemnda, for resten av denne valperioden 2015-2019.
2. For resten av denne valperioden 2015-2019, gjer fylkestinget slike val:
 - a) Varamedlem til utval for opplæring og helse:
 - b) Varamedlem til valnemnda:

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
fylkesdirektør økonomi og organisasjon

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 25.05.2018

Representanten Synnøve Lie Johannesen har i E-post av 26.04.2018 søkt om varig fritak frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune, grunna sjukdom.

Synnøve Lie Johannesen har fylgjande verv i Hordaland fylkeskommune:

Varamedlem til Hordaland fylkesting.
Varamedlem til utval for opplæring og helse.
Varamedlem til valnemnda.

Synnøve Lie Johannesen har tidligare, i E-post av 27.03.2017 søkt om **permisjon** frå politiske verv i Hordaland fylkeskommune, grunna sjukdom. Det vart fatta følgjande vedtak i fylkestinget den 13.06.2017:

«Synnøve Lid Johannesen får permisjon frå verv som varamedlem til fylkestinget, varamedlem i utval for opplæring og helse og varamedlem i valnemnda, i den tida det er naudsynt men maksimalt ut valperioden.»

Ho har no, grunna hennar helse, komen til at ho no vil søkja om varig fritak frå sine politiske verv i Hordaland fylkeskommune.

Rettsleg grunnlag:

1.) Fritak frå teneste i verv på grunnlag av søknad er regulert i kommunelova § 15 nr. 2 som lyder:

«2. Kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for et kortere tidsrom eller resten av valgperioden, den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sin plikter i vervet.»

Om korleis denne regelen er å forstå, går det fram i kommentarene til kommunelova (Overå/Bernt, Kommuneloven med kommentarer):

«Fritak er betinget av at vedkommande «ikke uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjømte sine plikter i vervet». Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velferdseggrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører. Avgjørelsen må nødvendigvis bli temmelig skjønnsmessig. Forhold som politisk motgang, endret politisk oppfatning eller utilfredshet med organets arbeid vil imidlertid etter tradisjonell lære som utgangspunkt ikke kunne kvalifisere til fritak. Men etter at man i loven nå også har tatt inn ordet «belastning» som alternativ til «vanskelighet», kan man ikke helt utelukke slike forhold som fritaksgrunn i situasjoner hvor de har ført til helsemessige eller sosiale belastninger for et medlem, Jf. NOU 1990: 13 s. 185 hvor det blant annet uttales:

«Utvalget vil vise til at det kan være usikkert hvor langt begrepet «uforholdsmessig vanskelighet» rekker og foreslår derfor formuleringen»den som ikke uten uforholdsmessig vanskelighet *eller belastning...*» for å klargjøre at det også kan være andre forhold enn de som er nevnt overfor som kan gjøre det svært vanskelig for en representant å fortsette i vervet, og hvor det derfor kan være rimelig å fritta vedkommende.»

2.) Opprykk og nyvalg er regulert i kommunelova § 16 som lyder:

«1. Har medlemmet forfall til et møte i et folkevalgt organ, innkalles varamedlemmet såvidt mulig i nummerorden de er valgt. Varamedlemmer innkalles fra den gruppe hvor det er forfall.

2. Hvis medlemmet av kommunestyret eller fylkestinget trer endelig ut eller får varig forfall, trer varamedlemmer fra vedkommende gruppe inn i deres sted i den nummerorden de er valgt hvis organet er valgt ved forholdsvalg. Er et kommunestyre valgt ved flertallsvalg, trer varamedlemmet inn i den nummerorden de er valgt.

3. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, kommunestyrekomite` og fylkestingskomite` trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den utredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.

4. Trer lederen av et folkevalgt organ endelig ut av organet, skal det velges en ny leder.

5. Er antallet varamedlemmer eller en gruppes varamedlemmer til formannskapet, fylkesutvalget eller et annet folkevalgt organ valgt av kommunestyret eller fylkestinget blitt utilstrekkelig, kan kommunestyret eller fylkestinget selv velge ett eller flere faste eller midlertidige varamedlemmer. Suppleringsvalg skal skje fra den gruppen som har et utilstrekkelig antall varamedlemmer. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av varamedlemmene til organet eller gruppens varamedlemmer, skal det så langt det er mulig velges nytt varamedlem fra det underrepresenterte kjønn. Myndigheten til å foreta suppleringsvalg til andre organer enn formannskapet eller fylkesutvalget kan delegeres til formannskapet eller fylkesutvalet.

6. Ved suppleringsvalg etter nr. 3 og nr. 5 kan vedkommende gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige plassen. Gruppen underretter deretter kommunestyret eller fylkestinget, som velger vedkommende dersom de lovbestemte vilkår er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved suppleringsvalg i henhold til nr. 5 siste punktum.»

3.) Avtalevalg er regulert i kommunelova § 38 a. Her går det fram at:

«1. Kommunestyret eller fylkestinget kan selv enstemmig vedta at valg til folkevalgte organer skal foregå som avtalevalg etter denne paragrafen.

2. Valget skal gjennomføres på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Innstillingen skal inneholde et antall navn som tilsvarer antall medlemmer i organet med angivelse av den gruppe medlemmet representerer. I tillegg kan innstillingen inneholde et antall varamedlemmer for hver gruppe som tilsvarer antall medlemmer gruppen skal ha, med tillegg av to. Innstillingen vedtas enstemmig av kommunestyret og fylkestinget.

3. Kravene til kjønnsbalanse gjelder tilsvarende. Viser det seg at et kjønn vil få færre medlemmer enn det som følger av første punktum, skal kandidaten fra det underrepresenterte kjønn settes inn i det omfang som er nødvendig for å oppnå slik balanse. Ved valg til folkevalgte organer som etter lov bare består av medlemmer av kommunestyre eller fylkesting, og ved valg til arbeidsutvalg for folkevalgte organer, skal disse regler følges så langt det er mulig.»

Vurdering:

Det går fram av kommunelova § 15 nr. 2 at kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for eit kortare tidsrom eller resten av valperioden, den som ikkje uten uforholdsmessig vanskelighet eller belastning kan skjønne sine plikter i vervet. Problemstillinga her er om Synnøve Lie Johannesen kan skjønne sine pliktar som varamedlem for fylkestinget, varamedlem i utval for opplæring og helse og varamedlem for valnemnda utan uforholdsmessige vanskelegheitar eller belastningar. Det går fram av både kommunelova og kommentarane til kommunelova, at det skal mykje til for at ein representant skal få fritak frå eit politisk verv. I kommentarane til kommunelova vert det og vist til at «Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velfredsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører».

Johannesen søker fritak på grunn av sjukdom. Johannesen er 2. varamedlem til fylkestinget for partiet Rødt si liste. Ho er fyrste varamedlem på Rødt si liste til utval for opplæring og helse og 2. varamedlem til valnemnda for Rødt. Det at ho er varamedlem gjer det ikkje vanskelig eller til ein belastning å skjønne sine plikter i vervet. Det er fyrst når nokon av dei faste medlemmane meld forfall til politiske møte og ho vert kalla inn som varamedlem, at det kan bli vanskelig for ho å skjønne sine verv. Sjølv om det skal leggjast til grunn ei streng vurdering for å gje fritak, er det fylkesrådmannen si vurdering at vervet som varamedlem til fylkestinget, utval for opplæring og helse og valnemnda kan vera vanskeleg å kombinere på ein god måte når ho har dårleg helse.

Det går fram av kommunelova § 15 nr. 2 at kommunestyret og fylkestinget kan etter søknad fritta, for eit kortare tidsrom eller lengre tidsrom. Det går fram av juridisk teori, Kommuneloven med kommentarer (Overå og bernt) og Gyldendal rettsdata, Norsk lovkommentar Note 155, at: «Fritaksgrunn vil i første rekke være at søkerens arbeidsforhold, dårlig helse eller andre velfredsgrunner gjør det ekstra byrdefullt å oppfylle de plikter vervet medfører.» Fylkesrådmannen finn at Johannesen grunna dårleg helse ikkje utan uforholdsmessig vanskelegheitar kan skjønne sine pliktar i vervet, og rår difor til at fritak vert innvilga. Fylkesrådmannen vurderer det slik at vilkåra i kommunelova § 15 nr. 2 er oppfylt.

Dersom Johannesen får fritak frå verva som varamedlem i fylkestinget, utval for opplæring og helse og valnemnda, skal det veljast varamedlemmer for den tida ho har fritak, for resten av valperioden 2015-2019.

Kommunelova § 16 som gjeld *Opprykk og nyvalg*, regulerer dette forholdet. Det skal veljast varamedlem til fylkestinget, utval for opplæring og helse og varamedlem til valnemnda.

I Hordaland fylkeskommune har ein avtaleval, Jfr. kommunelova § 38 a. Ifølgje kommunelova § 38 a nr. 2 vert valet gjennomført på grunnlag av innstilling med forslag til medlemmer og varamedlemmer til organet. Krava til kjønnsbalanse i § 36 nr. 2 gjeld tilsvarande. Valet vert gjennomført med forslag til varamedlemmer til utvalet og valnemnda.

Fylkesvalstyret føretek nytt valoppgjjer for å fylla den ledige varamedlemsplassen i fylkestinget når fylkesordførar finn det nødvendig, Jfr. vallova § 14-2 nr. 2.